

Eindhoven! De gekste! Hardste! Crimineelste! Leukste!

Rob van Gijzel begint er volgende week als nieuwe burgemeester. Hij zal zich niet vervelen in waarschijnlijk de minst saaie stad van Nederland. Eindhoven-kenner Leon Verdonschot geeft een rondleiding.

Door Leon Verdonschot / Fotografie: Taco van der Eb

Bij het beroemde Van Abbemuseum.

Stadsgids Verdonschot.

Dialoog op een Eindhovens toilet in een café op Stratumseind, een vrijdagavond ongeveer een jaar geleden, om een uur of één 's nachts. Exacte locatie: de pisbak.

Man links: 'Eindhovuuu, jongen! Rockcity!'
Man rechts: 'Eindhoven de gekste! Eg wel.'
De mannen klopten af, deden hun rits omhoog, knikten elkaar toe en liepen weer de kroeg in.

Wat is dat toch met Eindhoven?
De sympathiekste voetbalclub, de beste cabaretiers, de hardste bands, de hipste academie, een van de belangrijkste musea voor moderne kunst, de nieuwste technologie. En vooral: die volkomen unieke sfeer, opgetrokken uit

harde, licht volkse maar intelligente humor, een combinatie van stedelijke groot- en dorps kleinheid, een arbeidsmentaliteit maar zonder de benepenheid die daar doorgaans bij komt kijken, en een trots die nooit zelfvoldaan wordt, omdat er altijd een zelfrelativering in doorklinkt. Wat is dat toch, met Eindhoven? In ieder geval dit:

Eindhoven, **technologiestad**

Eindhoven geldt als het centrum van de Nederlandse technologiesector. Het vorig kabinet heeft de stad aangewezen als 'sleutelgebied' op technologisch gebied. Daar reageerde de toenmalige burgemeester Sakkers, uiteraard, bijzonder enthousiast op. Niets tragischer dan

een stad die je kent van er ooit was, maar niet of nauwelijks meer is (DAF, Philips). Dat is voorbij.

Eindhoven, **rockstad**

Peter Pan Speedrock, Discipline, The Spades, 7Zuma7, Tech-9: de lijst invloedrijke en soms ook tot ver buiten Nederland bekende harde bands uit Eindhoven kan nog regels doorgaan. Het zijn allemaal bands van het zweet, de decibellen, de arbeid. Wie niet weet dat Eindhoven een industriële arbeidersstad is, hoeft maar naar deze bands te luisteren. Zo klink je niet als je uit Amsterdam Oud-Zuid komt. De club Dynamo bestaat nog steeds, in een nieuw onderkomen zelfs. Het legendarische

gelijknamige festival is ter ziele. Maar de ziel van Dynamo leeft inmiddels alweer voort in Speedfest, het festival dat Peter Pan Speedrock zelf organiseert. Als in Eindhoven iets verdwijnt, zet men gewoon weer iets nieuws op.

Eindhoven, **hoog in lijstjesstad**

Eindhoven stond eind vorig jaar op nummer 1 in de Industrie top 20 van *Elsevier*, met een score van 9,2. Eindhoven stond vorig jaar op nummer vier in de Diensten top 20 van *Elsevier*, met een score van 9,0. *Elsevier* deed eind 2006 onderzoek naar de sterkste binnensteden van Nederland. Waar het ging om het aantal miljoen euro dat per vierkante

meter werd verdiend, stond Eindhoven met 966 miljoen op de derde plaats.

Eindhoven, **crimestad**

In de AD Misdaadmeter van vorig jaar kwam Eindhoven naar voren als de onveiligste gemeente van Nederland. Het aantal inbraken, gevallen van oplichting, bedreigingen en mishandelingen bleek opvallend groot.

Eindhoven, **nuchtere stad**

Toen het *AD* naar aanleiding van bovenstaande cijfers en de ruim zevenhonderd geregistreerde mishandelingen in 2007 eens bij de politie informeerde hoe het kon dat er in met name uitgaansstraat Stratumseind regelmatig wordt ►

'Eindhoven is een eeuwige belofte. Een stad die uitstraalt dat het morgen nog beter is'

► gevochten, wees de politiewoordvoerder op de tienduizenden stappers die ieder weekend uitgaan in de 220 meter lange straat vol kroegen. 'Dan valt er wel eens een klap.'

Eindhoven, verre van nuchtere stad

Wie op een zaterdagavond (of donderdag- of vrijdagavond) op het Stratumseind loopt – dat oneindig lint cafés dat op strategische plekken wordt onderbroken door snackbars – krijgt wel een indruk waar het comazuipen is uitgevonden. Aan de andere kant: wie zich

op Stratumseind verveelt, die zal zich overal vervelen.

Eindhoven, humorstad

Twee woorden: Maassen en Teeuwen (nou ja, eigenlijk drie: ook Frits Philips stond bekend om zijn humor). Met name de invloed van de eerste op het Eindhovense zelfbeeld lijkt groot. De Eindhovense types, liedjes en sketches van Maassen (Mengvoerders United, Raad van Elf, zijn carnavalshit *Lauwe Pis*) zijn geen karikaturen, maar ook weer geen odes aan de Eindhovense volksaard. Ze zijn er

uitvergrottingen van, en tegelijk zo geworteld in de werkelijkheid dat iedere Eindhovenaar er bekenden (of zichzelf) in zal herkennen. Het werden in heel Nederland legendarische scènes. Heel het land lachte zich rot om wat in Eindhoven herkenbaar was, en niet op de manier waarop De Randstad in andere situaties om De Provincie lacht. Het was niet uitlachen. Het was de landelijke doorbraak van Eindhovense humor.

Eindhoven, ontwerpstad

Richard Hutten (van Droog Design)? Marcel Wanders (van de Knotted Chair, opgenomen in de collectie van het Museum of Modern Art in New York)? Ton van de Ven (van de Efteling)? Allemaal afgestudeerd aan de Eindhovense Design Academy.

Eindhoven, kunststad

Picasso? Kandinsky? Mondriaan? Allemaal te zien in het Van Abbemuseum. Jonge kunstenaars werken en exposeren in het Stroomhuis, een '100 procent ongesubsidieerde broedplaats'.

Eindhoven, historisch bewuste stad

De gemiddelde Nederlander weet niet veel van zijn eigen geschiedenis, bleek vorige week uit de Geschiedenismeter. Vanaf september 2009 is de historische canon verplicht lesmateriaal. In Eindhoven loopt men voor: op dit moment wordt daar, met behulp van de bevolking zelf, De Canon van Eindhoven opgesteld.

Eindhoven, sportstad

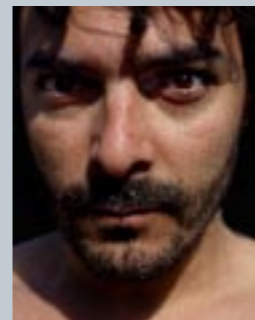
PSV! VDH!
Reageren? redactie@revu.nl

Uit Eindhoven, over Eindhoven

Andre Amaro, kok/kunstenaar:

'Als je ook maar een beetje een goed creatief idee hebt, kun je het doen. Dat is hier de sfeer. Geen luchtballonnen, maar gewoon aan de slag met je ideeën. Dat vind ik een belangrijk verschil met Amsterdam. Daar heb ik soms het idee dat veel mensen vooral staan te vertellen wat ze allemaal gaan doen, in plaats van gewoon te beginnen. Dat is ook het voordeel van een kleinere stad: daar kom je er niet mee weg,

want degene tegen wie je al je plannen stond te vertellen, kom je zeker weer eens tegen. En je initiatieven verwateren niet: als hier een goede expositie opent, zit de zaal afgeladen vol. Het leuke vind ik ook dat Eindhovenaren niet denken dat je een visum nodig hebt om de stad te verlaten: ze gaan net zo goed naar een concert in 013 in Tilburg, een expositie in Rotterdam of een danceparty in Antwerpen.'

Frank Lammers, acteur:

'In Eindhoven heb ik het leven ontdekt. Ik kom uit het dorpje Mierlo en voor mij was Eindhoven de grote stad. Eigenlijk is dat nog steeds zo. De grote stad met de beste voetbalclub van Nederland, om dat niet geheel onbelangrijke detail ook even te vermelden.'

Waar is Eindhoven mee te vergelijken? 'Met het Berlijn van twintig jaar geleden. En ook wel met Manchester. Met steden in ieder geval die het gevoel uitdragen dat er nog iets kan. Kijk naar alles wat er uit die Design Academy voortkomt. Of neem zo'n Stroomhuis of neem Stratumseind. Ik ken nergens anders in Nederland zo'n straat, met alleen maar kroegen, deur aan deur.'

Wat is mooi aan Eindhoven? 'De lelijkheid. Kijk, stiekem weet iedereen in Eindhoven ook wel dat het eigenlijk een uit de klauwen gelopen dorp is. Maar die steden zijn vaak het leukst. Eindhoven is min of meer gecreëerd door Philips.'

Vat de Eindhovense mentaliteit eens samen. 'Dat is in ieder geval niet: doe maar gewoon, dan doe je al gek genoeg. Eerder: doe maar gek, serieus zijn we allemaal al. Tegelijk voel ik me er juist zo prettig omdat ik nooit het gevoel heb dat ik me moet bewijzen. Als ik er speel, komt iedereen kijken: van oud-leraren tot familie. Maar niet omdat ik zo bijzonder ben, maar gewoon omdat ik een van hen ben. Terwijl Eindhoven inmiddels nog wat heeft om trots op te zijn. Ik bedoel: Hans Teeuwen en Theo Maassen komen uit Eindhoven. En kijk eens

naar de prestaties van Brabantse olympische sporters. Maar het mooie is, als mensen uit Eindhoven dan een T-shirt dragen met de tekst *Fuck you, we're from Eindhoven*, moeten ze daar zelf ook om lachen. Als ik iemand uit Amsterdam zo'n shirt over Amsterdam zie dragen, vrees ik dat hij het meent.'

En hoe komt dit allemaal?
'Het moet de Eindhovense grond zijn. Daar zit iets in.'

Martijn van Dam, Kamerlid voor de PvdA:

'Ik woon in Utrecht, maar ik ga terug. Ik mis Eindhoven.'
Hoe reageren mensen in je omgeving daarop? 'Ze snappen het niet. In Utrecht zijn toch veel meer leuke restaurantjes en zo?'

En dat klopt niet? 'Jawel, dat klopt. En ook dat Utrecht een mooiere, oude binnenstad heeft. Maar dat is juist het punt: Eindhoven straalt geen verleden uit, maar toekomst. Kijk, wat ik mis, is natuurlijk allereerst de spreekwoordelijke gemoedelijkheid en zuidelijke sfeer. Zoals een vriend ooit zei: 'In Eindhoven wordt het in iedere kroeg vanaf één uur 's nachts carnaval.' Maar vooral mis ik de sfeer dat hier iets gaat gebeuren. Eindhoven is een eeuwige belofte. Het is geen stad die er al is, maar een stad die uitstraalt dat het morgen nog beter is, dat er weer iets moois wordt uitgevonden. Het is al grootstedelijk, maar je weet dat het nog veel grootstedelijker wordt. De innovatieve krachten voel je terug. Veel te lang heeft Eindhoven een Calimero-gevoel ten opzichte van de Randstad gehad, maar dat is nu afgelopen.'

'En natuurlijk spelen ook culturele en sportieve iconen daarin een rol. Tegelijk durf ik de stelling aan dat die mensen niet alleen de stad maken, maar dat het omgekeerde ook geldt: de stad heeft die mensen gemaakt. Neem Theo Maassen. Ik vind hem de beste cabaretier van Nederland, maar een groot deel van zijn humor is de vervolmaking van Eindhovense humor.'

Dennis, zanger van rockband The Spades:

'Naar mijn idee heeft Eindhoven zonder heel pretentius te zijn stiekem veel in haar mars. Ieder goed bandje heeft hier wel eens gespeeld. En omdat intelligente, welwillende kids ooit wilden rocken en ook zelf naar rockbands gingen kijken, is zo'n Eindhoven Rockcity kunnen ontstaan. Bandjes kijken en in bandjes spelen, dat hield elkaar in stand. Het is een stad waar veel mensen heel gemakkelijk hun gewenste leven kunnen verwezenlijken. Als je ruimte wilt, is die te vinden en als je hulp nodig hebt, komen mensen je helpen. Als ik vrienden uit andere landen op bezoek heb, hoor ik altijd hetzelfde: dat ze in Eindhoven in een kroeg al na tien minuten het idee hebben dat ze er bij horen. Niet de arrogante sfeer die in andere steden wel kan hangen. En kinderen kunnen hier nog over straat fietsen.'

Zo gunstig scoort Eindhoven niet in veiligheidscijfers. 'Dat is vanwege de wietzolders. Dat kunnen we niet laten. Als je die wegdenkt, gaan die criminaliteitscijfers enorm omlaag.'

Ook vanwege het fysiek geweld. 'Dan moeten jullie maar niet naar onze wijven kijken. Als je dat doet, krijg je een opvoedkundige tik.' ■

